

Извештај о јавним консултацијама о нацрту Правилника о ближем садржају и смерницама за одређивање националних циљева интегрисаног националног енергетског и климатског плана, начину његове израде и извештавању о његовој реализацији

На основу члана 86 Закона о енергетици („Службени гласник Републике Србије“, бр. 145/14, 95/18 – други закон, 40/21, 35/23 – други закон, 62/23, 94/24 и 109/25 – други закон) Министарство рударства и енергетике је 2022. године донело Правилник о ближем садржају и смерницама за одређивање националних циљева интегрисаног националног енергетског и климатског плана, начину његове израде и извештавању о његовој реализацији („Службени гласник Републике Србије“, број 49/2022), (у даљем тексту: Правилник).

У децембру 2024. године усвојена је адаптирана ЕУ регулатива 2022/2299 којом су дефинисане области и врсте података за извештавање о имплементацији Интегрисаног националног енергетског и климатског плана Републике Србије. Осим тога, Европска агенција за животну средину успоставила је платформу Reportnet, док је Европска комисија успоставила Платформу за извештавање о политикама (Policy Reporting Platform) које се користе за извештавање о имплементацији Интегрисаног националног енергетског и климатског плана Републике Србије.

Имајући то у виду било је неопходно изменити Правилник сагласно новим обавезама везаним за извештавање.

Нацрт новог Правилника припремљен је у оквиру Пројекта „Унапређено праћење, извештавање и ажурирање интегрисаних националних енергетских и климатских планова у складу са Законом о енергетици и обавезама према Уговору о Енергетској заједници“ (SEA-2023-31187) који финансира Европска унија и који представља техничку помоћ Министарству рударства и енергетике и другим релевантним министарствима у развоју, праћењу и ажурирању Интегрисаног националног енергетског и климатског плана Србије сагласно новим обавезама.

Реализација пројекта је започела у мају 2025. године и траје 30 месеци.

За потребе израде Нацрт Правилника формирана је Радна група коју чине представници Министарства рударства и енергетике, Министарства животне средине, министарства привреде, Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Нацртом новог Правилника транспонује се усвојена и прилагођена ЕУ регулатива 2022/2299 и успоставља национални систем извештавања који обухвата улоге и одговорности:

- националног координатора извештавања – Министарство рударства и енергетике – за процес припреме, праћења и извештавања о Интегрисаном националном енергетском и климатском плану,
- водећих и помоћних известиоца које именује Министарство, одлуком, из реда својих запослених, за попуњавање једног или више образаца у извештавању о напретку у имплементацији Интегрисаног националног енергетског и климатског плана,
- министарстава и других државних органа, јавних предузећа, енергетских субјеката, органа јединица локалне самоуправе и других субјеката.

Правилником се предвиђају:

- Рокови за достављање података и информација,
- Провера података за извештавање о напретку у имплементацији Интегрисаног националног енергетског и климатског плана,

- Формат извештавања,
- Садржај извештавања о напретку у имплементацији Интегрисаног националног енергетског и климатског плана.

На основу члана 8а став 5. Закона о енергетици („Службени гласник Републике Србије“, бр. 145/14, 95/18 – други закон, 40/21, 35/23 – други закон, 62/23, 94/24 и 109/25 – други закон) и члана 15. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник Републике Србије“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 30/2018 – други закон и 47/2018), Министарство рударства и енергетике спровело је јавне консултације о Нацрту Правилника у периоду од 22. априла – 11. маја 2026. године.

Објављивањем Јавног позива путем сајта министарства <https://www.mre.gov.rs/tekst/95/javne-rasprave.php> као и путем сајта <https://ekonsultacije.gov.rs/>, Министарство рударства и енергетике позвало је представнике свих органа јавне власти у Републици Србији, заинтересоване грађане и грађанке, привредна друштва, организације цивилног друштва, представнике академске заједнице и друге заинтересоване субјекте да се укључе у поступак консултација о Нацрту Правилника.

Осим тога Министарство рударства и енергетике је доставило нацрт Правилника на мишљење Европској Агенцији за заштиту животне средине и Секретаријату енергетске заједнице који координирају процесом извештавања о реализацији Интегрисаног националног енергетског и климатског плана.

Сугестије и коментари пристигли су од Секретаријата Енергетске заједнице, Европске агенције за животну средину од Центра за екологију и одрживи развој (ЦЕКОР).

У наставку је преглед достављених коментара и одговора.

Секретаријат Енергетске заједнице			
Коментар, питање, мишљење Comment, question, opinion		Образложење коментара Explanation of the comments	Одговор Reply
1.	Члан 15. Правилника (Ажурирање ИНЕКП-а) изгледа да меша одредбе Уредбе о управљању које се односе на: а. ажурирање НЕКП-а (које се први пут спроводи 2033. године, а затим сваких 10 година ако уговорна страна утврди да је то оправдано, у складу са чланом 14), и б. припрему и достављање новог НЕКП-а (нацрт који се		Коментар се прихвата. Текст је коригован.

	доставља Секретаријату Енергетске заједнице до јануара 2028. године и коначни НЕКП до јануара 2029. године, у складу са чланом 3). Важно је да обе одредбе буду садржане и јасно раздвојене, јер ажурирање НЕКП-а обухвата исти временски период и исте циљеве, док нови НЕКП обухвата други период и поставља другачије циљеве. Такође, могућност да се не достави измењени НЕКП у случају да не постоји оправдана потреба за тим, постоји само у случају ажурирања (2033), али не и у случају новог НЕКП-а (2028/29).		
Кориговано	Нацрт новог правилника задржава одредбе о циљевима које укључују временски период 2024–2030, што представља технички исправно преношење Уредбе о управљању и Сprovedбене уредбе 2299/2022. Међутим, у пракси, дефинисање тог временског периода за НЕКП-ове неће имати практичну вредност, јер неће постојати ажурирани или нови НЕКП који користи тај временски оквир. Следећи НЕКП који је потребно доставити мораће да обухвати период 2030–2040. С друге стране, за извештаје о напретку у спровођењу НЕКП-а (NECPRs), дефинисање периода 2024–2030 и даље је релевантно, јер		Коментар се прихвата. Формулација „2024–2030” биће замењена формулацијом „до 2030. године”, ради веће јасноће и доследности у односу на будуће планске циклусе, уз задржавање релевантности за извештавање о напретку (NECPR).

	ће се у извештајима из 2027. и 2029. године пратити достизање циљева за 2030. годину.		
3.	У међувремену, ReportENER је преименован у „Policy Reporting Platform“, а њиме управља Европска комисија, а не Секретаријат Енергетске заједнице.		Кориговано:
Европска агенција за животну средину			
Коментар, питање, мишљење Comment, question, opinion		Образложење коментара Explanation of the comments	Одговор Reply
1.	Члан 17. Правилника предвиђа извештавање само о извештају о напретку у спровођењу НЕКП-а (NECPR) и обухвата већину релевантних обавеза извештавања. Међутим, желим да скренем пажњу на неколико обавеза извештавања за које не видим да су обухваћене овим правилником. То су Инвентар емисија гасова са ефектом стаклене баште (GHG Inventory) и Пројекције емисија гасова са ефектом стаклене баште (GHG Projections).	Члан 17(3) адаптиране Уредбе о управљању повезује Пројекције (додатно разрађене у члану 18) и Инвентаре емисија гасова са ефектом стаклене баште (додатно разрађене у члану 26) са извештавањем у оквиру NECPR-а. Министарство рударства и енергетике има именованог главног известиоца за Пројекције, док је Инвентар емисија гасова са ефектом стаклене баште у надлежности Агенције за заштиту животне средине Србије. Уколико сам ове одредбе превидео, извињавам се. Поред тога, ради потпуности,	Наведено није предмет Правилника. Правилником се не транспонује у потпуности адаптирана Уредба о управљању већ само део који се односи на Интегрисани национални енергетски и климатски план и с тим вези обавезе извештавања.

		желим да истакнем да постоје четири обавезе извештавања према Европској агенцији за животну средину (ЕЕА) које не спадају у оквир NECPR извештавања, али за које Србија и даље има обавезу извештавања на основу адаптиране Уредбе о управљању. Те четири обавезе су: -апроксимациони инвентари емисија гасова са ефектом стаклене баште, члан 26(2), Сprovedбена уредба 2020/1208, Анекс VI; -национално планирање и стратегије прилагођавања климатским променама, члан 19(1), Сprovedбена уредба 2020/1208, Анекс I; -коришћење прихода од механизма одређивања цене угљеника, члан 19(2), Сprovedбена уредба 2020/1208, Анекс II; -подршка земљама у развоју, члан 19(3), Сprovedбена уредба 2020/1208, Анекси III и IV. Ове четири	
--	--	---	--

		обавезе, колико могу да видим, нису обухваћене Правилником.	
Центар за екологију и одрживи развој			
Коментар, питање, мишљење Comment, question, opinion		Образложење коментара Explanation of the comments	Одговор Reply
1.	Недовољна правна прецизност, Велики број формулација типа „ако је релевантно“, „ако је применљиво“, „у мери у којој је могуће“	Ово оставља превише дискреције администрацији ризик од: неуједначене примене немогућности контроле	Није прихваћено. Нацртом новог Правилника транспонује се усвојена и прилагођена ЕУ регулатива 2022/2299 која у чланом 1 даје дефиниције (1) „обавезно ако је применљиво” означава следеће категорије информација које државе чланице морају доставити: (а) информације у вези са националним циљевима, таргетима и доприносима или националним политикама и мерама, само ако су их државе чланице утврдиле или усвојиле; (б) информације о томе на који начин државе чланице поступају по препоруци изdatoј у складу са чланом 32. став 1. или 2. Уредбе (ЕУ) 2018/1999, само ако је Комисија такву препоруку издала; (2) „обавезно ако је доступно” означава категорију информација коју државе чланице морају доставити само ако су те информације доступне у тренутку подношења двогодишњег извештаја о напретку.
2.	Превелика централизација у Министарству: конфликт улога (контрола + имплементација)		Министарство има улогу координатора у процесу извештавања имајући у виду да је координатор и за процес израде документа. Чланом 11 предложено је које институције учествују у процесу израде документа, чланом 12 прописан је улога Министарства рударства и енергетике, чланом 17 и 18 прописано је улога и обавезе министарства као координатора за процес извештавања. Треба такође имати у виду да је највећи део циљева, политика и ера у области енергетике и климе у

			надлежности Министарства рударства и енергетике.
3.	Недефинисана одговорност „водећих извештача“: нема личне/институционалне одговорности		Дефинисано у члану 11 и 19
4.	Недостатак стандарда за податке	нема: конкретних стандарда (IPCC? Eurostat? EEA?)	Питање стандарда и методологија за податке није предмет овог Правилника. Подаци који се користе морају бити званични и обезбеђени у складу са националним прописима којима се уређује област званичне статистике, као и са релевантним методологијама и смерницама, када је то применљиво.
5.	Енергетско сиромаштво – слабо операционализовано	нема: дефинисаног индикатора прага, методологије	Индикатори, прагови, методологија, као и мере и политике за смањење енергетског сиромаштва биће дефинисани Акционим планом за смањење енергетског сиромаштва.
6.	Како се обезбеђује квалитет података локалних самоуправа?		Сви подаци који се користе за израду документа и процес извештавања морају бити званични и проверљиви, без обзира на то да ли се ради о подацима на националном или локалном нивоу.
7.	Како се ИНЕКП повезује са буџетским процесом?		ИНЕКП је повезан са буџетским процесом кроз дефинисање финансијских средстава и извора финансирања потребних за реализацију утврђених мера и политика. Потребна средства се усклађују са важећим Законом о буџету Републике Србије, а њихова усклађеност се проверава у консултацијама са Министарством финансија у процесу усвајања ИНЕКП-а.